

15. JÚLA

PRVÝ DOTYK SO ZÁPISNÍKOM

Volám sa Carlos Alvaréz. Mám 11 rokov, hnedé kučeravé vlasy, v ktorých stále nosím červenú čelenku, a pravé líce mi zdobí malé znamienko. Týmito vetami som práve odštartoval písanie do svojho zápisníka, lebo slušnosť káže sa predstaviť. A keďže sa tento zápisník stane súčasťou môjho života, mojím papierovým kamarátom, tak to bolo potrebné urobiť. On rozprávať a písat' nevie, preto sa mi predstavovať nemusel. Je to hrubý zápisník s vôňou starého papiera a so zelenými tvrdými doskami. Na poličke mi ticho ležal zasypaný knižkami a starými zošitmi. Ani neviem prečo, ale až keď z letných prázdnin ubehli dva týždne, napadlo mi, že by nebolo od veci zápisník využiť. Dostal som ho od triednej pani učiteľky na konci školského roka, keď som jej pomohol upratovať školský sklad. Táto úloha mi pripadla za trest, lebo som sa ako jediný odmietol na hudobnej výchove postaviť pred tabuľu a zaspievať pesničku! A pritom som chcel triedu len uchrániť od trvalého poškodenia sluchu a sebe ušetriť hanbu na celý život. Čo už. Sklad som poslušne upratal. Neverili by ste, kol'ko tam bolo prachu a harabúrd. Myslím, že školník všetky smeti zhromažďoval sem, a nie do kontajnera. Neviem sa zbaviť pocitu, že som bol prvý od založenia školy, čo sa do upratovania pustil.

Vlastne mi môžu byť vďační, že som odmietol spievať, a ja som im za to ešte aj vyriadil sklad! Pani učiteľka mi

milo povedala, že od septembra si môžem do zápisníka písat matiku. To nikdy! Takými somarinami ho určite nezaplním! Presne viem, čo si doň budem oddnes písat! Zaznamenám všetky svoje futbalové zážitky! Bývam totiž v najchudobnejšej časti uruguajskej dedinky Cabo Polonio, ktorá nebyť toho, že ju obmýva Atlantický oceán, tak by na mape ani nebola. Cez prázdniny, po škole, vždy, keď sa nájde volná chvíľa, alebo keď si spravíme domáce úlohy, alebo si ich aj nespravíme a spoľahneme sa na biflošky v našej triede, tak sa všetci chalani stretneme na pláži

a mastíme futbal až do večera! Je to paráda! Škoda, že mi skôr nenapadlo zapisovať si do zápisníka futbalové zápasy, na ktorých som sa zúčastnil. To nič, naše zápasy sa zdáleka nekončia. Štrbavý Alonso má loptu, takže je hlavným šéfom pláže a môže si vyberať, koho chce do tímu. Patrí k tým vyvoleným, ktorí majú na sebe aj futbalový dres! Takých je v našej dedine veľmi málo. Alonso nosí anglický reprezentačný dres Beckhama a traja ďalší chalani majú dres Ronaldinha, Luisa Suáreza a Messiho z Barcelony. Tí sa teda majú! Mať na sebe taký dres! My nevyvolení sa musíme uspokojiť s obnosenými tričkami alebo hráme bez trička. Čo tam po tom, že žiadny dres nevlastním, aj tak si pripadám ako najväčšia futbalová hviezda. Je to super pocit!

Z naskladaných fliaš si spravíme bránky, rozdelíme sa do dvoch tímov a hráme, kým vládzeme. Potom sa ideme vyjašení a špinaví od piesku vykúpať do oceána. Vždy si vymýšľame, že hráme dôležité turnaje, a dávame im aj názvy. Odmienou pre víťaza býva to, že porazené mužstvo zaplatí všetkým zmrzku alebo ľadový pomarančový džús. Hrávame napríklad o Titul pobrežných kráľov, Majstrovstvá chudobných chlapcov, Zápas všetkých zápasov, prípadne sa koná turnaj o Futbalovo-zmrzlinový pohár. Najlepšie sú tie zápasy, keď na pláži sedia naše spolužiačky alebo baby z dediny. Vtedy naše výkony raketovo stúpajú. Dobre sa nám hrá, aj keď sem-tam zavíta do týchto končín skupinka turistov, ktorá nemá rada preplnené pláže, s rozmazenanými plačúcimi deťmi,

s dospelákmi, čo si opäťujú viac, ako je treba, alebo s tetkami, ktoré v šatách a pod slnečníkom sledujú všetkých naokolo, prípadne s chlapmi, ktorým bruchá tlačia plavky až nebezpečne nízko. Ešte jednou špeci kategóriou sú turisti, prípadne celé rodiny, čo si v pohode rozložia na pláži zlepene chleby, termosky, čipsy a vlastne celý obsah chladničiek a špájz, ktorý si pribalili do kufrov.

Pri hraní futbalu nám neprekáža ani piesok, ktorý býva niekedy taký horúci, že by sa na ňom dali robiť volské oká. Naše bosé chodidlá si už zvykli a, pravdupovediac, v zápale hry si to ani neuvedomujeme. Šumenie vĺn je pre nás ako chorál fanúšikov, ktorí nás ženú dopredu. Neraz sa zápas preruší, lebo dôjde k malej roztržke, či už z dôvodu faulu, ofsjudu, v ktorom nikdy nikto nestál, alebo ruky, ktorú jasne videlo jedno mužstvo, hoci to druhé nevidelo nič okrem gólu, čo po nej padol. Po vyhratých, ale rovnako aj prehratých zápasoch sa vraciam domov, do skromného príbytku na pláži, a v duchu si prehrávam svoje najlepšie momenty zo zápasu. Najmä tie gólové. V malom domčeku žijem s mamkou, tatkom a trojročným bračekom Marcosom. Žiaľ, malý Marcos je dôst chorý, i keď to navonok nevidno. Potreboval by drahé lieky, ale nemáme na ne, a tak sa mu snažíme pomáhať, ako sa len dá, no časom to stačiť nebude. Čo ma fakt štve, lebo ide o život. Mamina sa preto logicky najviac stará o bračeka a potom o mňa a ocina. Varí, upratuje a robí kadečo iné. Tatko sa zase o nás stará tak, že zarába, aj keď nie veľa. Tu sa veľa zarobiť ani nedá.

Celé dni sedí na brehu a chytá ryby. Presnejšie, ryby chytí len raz za čas a potom ich uteká predáť na trh. Sníva, že raz uloví zlatú rybku a budeme sa mať dobre. Nebudeme viac žiť v chudobe ani sa tlačiť v malilinkých skromných izbách či nosiť staré oblečenie. On sníva o zlatej rybke, ja zase o Zlatej lopte. Futbal je pre mňa všetko. Je to iný

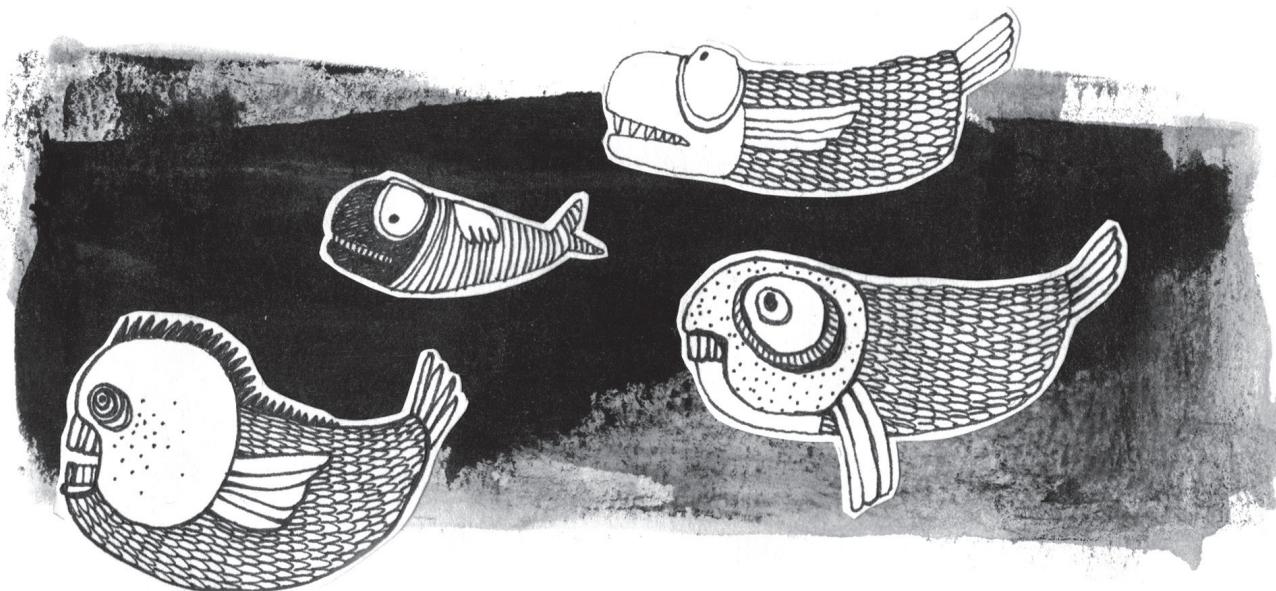
svet, útek od smutnej reality, je to sen, vášeň, smiech i pláč. Zlatá lopta je pre chudobného chlapca, ako som ja, naozaj len sen. Ale ako sa vraví, kým máme sny, tak žije aj nádej. Aby som nezabudol, popri škole si privyrábam v neďalekom podniku U jednookého žraloka. Majiteľom je Frédo, ktorý je rovnako vysoký ako široký. Je to taká gúľa, ktorá neustále frfle a popoháňa vás do roboty, i keď makáte na dvesto percent. A pritom on sám nič nerobí, len stojí za barom, zíza na telku a utiera si červenou zásterou pot z plešatej hlavy, ktorú pokrývajú len tri čierne vlase sčesané do ofiny. Keby som mal zhrnúť všetko, čo robím, do jednej vety, tak chodím do školy, hrám futbal, pišem si domáce úlohy, privyrábam si u Fréda a ešte pozérám telku.

Ked'že sme chudobní, máme len takú malinkú telku. A navyše veľmi starú. Chytáme na nej len štyri kanály, aj to ked' nefúka vietor alebo nebodaj nezačne pršať. Ja s otcom pozeráme športový kanál, kde chodí prevažne iba futbal, malý Marcos sleduje rozprávkový kanál, mamka telenovelový a ten štvrtý je politický, ten nepozera nikto. Škoda, že miesto neho nechytáme ešte jeden futbalový kanál. Najhoršie je, ked' príde ku kritickej situácii. Ked' sa v rovnakú hodinu a minútu stretnú v rovnakom televízore, v rovnakej obývačke a v rovnakej rodine dva nesmierne dôležité programy. A to zápas roka medzi futbalovými gigantmi a klúčový 1 236. diel telenovely, kde sa má Izaura dozvedieť veľké tajomstvo. Vtedy nastane u nás hotová vzbura. Mamka sa oháňa tým, že zápas roka býva minimálne dva razy do týždňa, a my s otcom sa zase bránime, že ked' neuvidí diel číslo 1 236, o nič nepríde, pretože Izaura bude dozaista rozoberať prezradené tajomstvo ďalších tisíc častí, a tak sa mamka určite ľahko dostane do dejia.

Napokon sa vždy akosi dohodneme. Naša mierová dohoda by mala fungovať nasledovne: Ked' telenovelu preruší reklama, tak si s otcom prepneme na futbal. A pri ďalšom zápase a telenovele si to vymeníme. No ako naschvál, zakaždým, ked' ide reklama, tak je buď polčasová prestávka, prerušená hra pre zranenie, prípadne chyba spojenia medzi vysielacím vozom a televíziou. Preto sa občas o diaľkový ovládač handrkujeme a vyzerá to všelijako. Nakoniec si akosi každý príde na svoje, i ked' v útržkoch, ale predsa.

Keby som žil v ríši snov, tak by som sa stal slávnym a kvalitným futbalistom. Potom by som z výplaty kúpil do nového domu viac televízorov a nemuseli by sme sa hádať, kto čo bude pozerať. Komédie, filmy a rozprávky by sme sledovali spolu.

Dnes ma z môjho prvého písania do zápisníka vyrušila vôňa zemiakovej kaše. Večeríame vždy spoločne a popri tom sa rozprávame. Tentoraz sme museli chvíľu s jedním počkať, pretože otec nie a nie dôjst z lovú rýb. Nakoniec prišiel, ale netváril sa nadšene. Nie pre zemiakovú kašu, ale preto, že už dva dni nechytil nič, čo by stalo za reč. Udice hodil do kúta, umyl si ruky, prezliekol sa a prisadol si k nám. Kým malý Marcos mal už kašu všade inde, len nie v žalúdku, my sme len teraz začali jest. Rozprávali sme sa o lapajstvách, ktoré Marcos vystrájal, o mamkiných starostiah a že ju prišla pozrieť kamarátka Rosália. Otca sme povzbudzovali, aby nesmútil – určite naňho nejaké veľké ryby v oceáne čakajú a ved'

ja tiež dačo zarobím. Aj zajtra idem makáť. Veľmi sa netešíš, ale rodine treba pomôcť.

Otec bol stále zachmúrený, tak som mu porozprával o dnešnom zápase, ktorý sme hrali s chalanmi na pláži. Vyhrali sme 13 : 7 a ja som dal dva góly. Mávam aj lepšie dni, ale otca vždy poteší, keď skórujem. Náš zápas o Majstra celého vesmíru dopadol na výbornú. Viac ako góly mali hriali na duši tri parádne prihrávky, ktoré som adresoval Josému a ten úkážkovo zakončil. Konečne sa otcovi začala vylepšovať nálada a pomaly zabudol na neúspešný deň strávený na starej rybárskej stoličke s ešte staršou užicou v rukách. Futbal ho vždy spraví šťastným. Ponorených do futbalu nás mamka nechala osamote, išla uložiť Marcosa do posteľ a umyť riad. My dvaja sme ostali sedieť za rokmi obitým jedálenským stolom a pri zažltnutej lampe sme sa zhovárali o najkrajšej loptovej hre na svete. Otec mi veľmi rád rozpráva zážitky zo svojej mladosti, keď hrával futbal ako poloprofesionál v malom mestečku, kde vyrastal. Bol obrancom a vraj veľmi dobrým. Jeho kariéru prerušilo až vážne zranenie kolena. Odvtedy futbal môže iba sledovať ako fanúšik. Dnes sa rozhodol, že mi ukáže svoj poklad.

Zdvihol sa zo stoličky a zmizol v spálni. Mohol som len hádať, s čím sa ku mne vráti. O minútku sa vysmiaty od ucha k uchu, pripomínajúci vytešené decko objímajúce plyšového medvedíka, znova ku mne posadil a zhlboka sa nadýchol. Na stole, kde ešte pred chvíľou boli taniere so

zemiakovou kašou a poháre vody, teraz ležal akýsi starý album s ošúchaným koženým obalom. Toto je on, zneli otcove slová a široký úsmev ho neopúšťal. Napadlo mi, že tam budú nejaké moje fotky v trápnych pózach, za ktoré by som sa teraz pred triedou a frajerkou, ktorú ešte nemám, hanbil, a už som vymýšľal plán, ako ich potajme spálím alebo nechám záhadne zmiznúť z povrchu zemského. No otec ma vyviedol z omylu. V tom koženom albume uchovával od svojej mladosti všetko, čo sa týkalo futbalu. V duchu som si odfúkol. Album obsahoval množstvo čiernobielych výstrižkov z novín, ktoré už za tie roky stihli vyblednúť, no s pribúdajúcimi stranami sa objavovali aj farebné obrázky. Našli sa tu i otcove fotky z čias, keď hrával futbal, ako aj rukou písané výsledky zápasov jeho tímu a všetkých majstrovstiev a líc, ktoré mal kedy možnosť sledovať, či už v telke, alebo prostredníctvom novín.

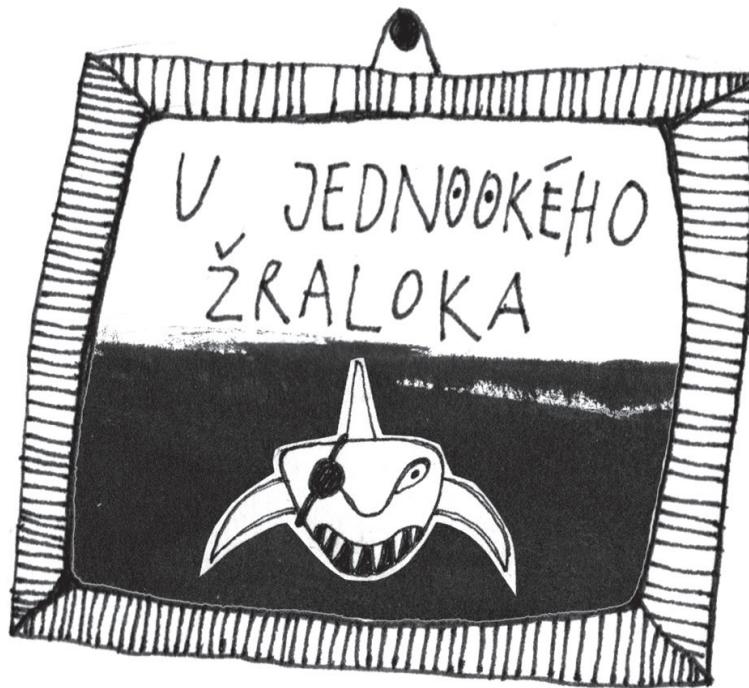
Bolo to skutočne zaujímavé a k tej-ktorej pamiatke mi rozpovedal nejakú príhodu. Keby sme si tento vzácny album chceli prezrieť podrobne celý, strávili by sme tým asi rovnako dlhý čas, aký otcovi zabralo jeho zapĺňanie. Preto mi ho dnes ukázal len tak zbežne. Bol som ním fascinovaný. Najmä otcovými fotkami a obrázkami z novín. Najkrajšie boli tie, kde tímy dvíhali trofeje. Boli to obrázky z čias dávno minulých. Z čias, keď futbalisti nosili na hrudi, pod pazuchami a na stehnách viac porastu ako na hlavách. Z čias, keď sa začali rodíť veľké futbalové legendy. Kto vie, možno aj ja spravím zo svojho zápisníka

také voľačo a po rokoch budem ukazovať svojmu synovi zbierku výstrižkov a zápisky z plážových zápasov v našej chudobnej dedinke.

16. JÚLA NA BRIGÁDE

Dnes ráno som sa zobúdzal s vedomím, že tento deň si futbal nezahrám. O desiatej doobeda nastupujem na brigádu k Jednookému žralokovi a skončím až večer. Veľmi nerád tam chodím a jediné, čo ma v tom podniku drží, je tých pári minci, čo mi lakový Frédo dá na konci dňa. Za ne potom mamka môže nakúpiť aspoň základné potraviny. Kým som do seba hodil rožok s maslom a navliekol si staré tričko, kráťasy, okopané plátenky a na hlavu červenú čelenku, otec už zdúchol na rybačku. Malý Marcos pozeral rozprávku a mamka mi zaželala krásny deň. Kiež by mala pravdu, no v podniku, kde velí Frédo, som ešte krásny deň veru nezažil. Naštastie, večer majú dávať zápas finále Superpohára, a kedže je U jednookého žraloka plátno, tak sa bude pozerať vo veľkom. Zídu sa tu chlapi takmer z celej dedinky. Nebyť takejto špeci udalosti, tak je U jednookého žraloka prázdno. Frédo má viac myší v pivnici, ako k nemu za týždeň príde zákazníkov.

Pred vstupom do ošumelého podniku som sa zadíval na hojdaciu siet zavesenú na verande, ktorá sa však nehojdala,

pretože bolo neskutočné teplo a vánok si užíval na úplne opačnom konci sveta. Smutne som si pomyslel, aké by bolo fajn ľahnúť si do nej, prikryť si tvár nejakým klobúkom a odpočívať. S ovisnutými plecami som otvoril drevené dvere s nápisom: Otvorené! A pod tým: Podávame najlepšie jedlá a nápoje! Vnútri bolo prázdro ako v sobotu ráno v škole, jedine Frédo sa opieral o pult a utieral si z čela pot kockovaným uterákom. Na môj pozdrav sa ozvalo len akési zavŕchanie, a tak som si nebol istý, či mi akože odzdravil, alebo sa len ozval starý skapínajúci mraziaci box. Skutočne dnes bolo nesmierne horúco a bál som sa, že ani na finále večer nikto nepríde. Všetko tomu nasvedčovalo. Počas dňa som utieral stoly a najmenej trikrát som pozametal dlážku, i keď sem nikto nezavítal. Tak si to vyžadoval spotený Frédo, lebo, ako mi vravieval, nebudem tu len tak vysedávať, keď ma on plati.

Až neskôr poobede sa zastavili dva stáli zákazníci. Bez-zubý bývalý plavčík, ktorý vrazil kedysi na svoju svalnatú postavu a neodolateľný úsmev zbalil každú babu na pláži, no dnes by akurát tak zbalil oblečenie do kufra. Jeho parták zuby ešte mal, ale zato bol len kost' a koža. Na pravom predlaktí mal vytetovanú veľkú kotvu. Za mladi pracoval ako námorník a teraz, na staré kolená, sa tu pri pohári oroseného piva večne chvastal svojimi viac neuveriteľnými ako pravdivými historkami. Niežeby neboli zaujímavé, ale už som si ich vypočul asi tisíc ráz a určite nie naposledy. Najviac som sa zabával na tej, ako ho napadol žralok, no on ho vlastnými rukami premohol, prefackal a prelaknutý žralok mu dokonca otvoril zubami konzervu so sardinkami, na ktorých si námorník následne pochutnal.

Dnes bola v ponuke čili fazuľa a vyprážaná chobotnica s kukuricovou omáčkou, dve najlepšie jedlá, ktoré sa v kuchyni U jednookého žraloka varili. Nie náhodou sa mali podávať práve v tento deň, blížilo sa predsa finále Superpohára. Frédo nepatril k tým šéfom, čo by vám povedali: Zober si tanier fazule a najedz sa. Musel by som si ho zaplatiť, a keďže som chcel všetky peniaze odovzdať mamke, ostal som hladný. Aspoňže pohár vody som si mohol beztrestne dať. Viac ako tanier horúcej čili fazuľe by mi dnes padol vhod pomarančový nanuk, ktorý sa chladil vo vrčiacom boxe. Musel som však odolať. Teplo bolo stále priam neznesiteľné a tučný majiteľ pri barovom pulte preklínal starý ventilátor, ktorý pri pomínał

skôr pokazenú vrtuľu na helikoptére ako vec rozháňajúcu horúci vzduch. Aby toho nebolo málo, podnikom sa začal šíriť pach cibule a ja som pevne veril, že sa tiahne spoza dverí kuchyne, a nie spod Frédovej košeľe. Konečne okolo piatej poobede sa do podniku začali trúsiť ľudia. Aspoň mi rýchlejšie ujde čas.

Ani som sa nenazdal a už som roznášal na tåckach pivá, kolu, taniere vyprážaných chobotníc, čili fazule a šálky káv slabých ako štyrikrát vylúhované vrecko čaju. Poriadne som sa zadýchal a nohami som prepletal snáď rýchlejšie ako na zápase. Chalani určite mastia futbal bezomňa, kým ja mastím od kuchyne k hostom a od hostí do kuchyne. Najradšej by som si vyzul plátenky, rozbehol sa na pláž a kopal do lopty. Kuchár, ktorý vyzeral, akoby pri varení spal, mi nijako nepomáhal. Kmital som pomedzi stoly a chláholil hladných hromžiacich hostí. Samozrejme, ja som si zlizol, že jedlo mešká, a kuchár ostal čistý. Prečo? Lebo je to Frédov brat. Čo už. S počtom pribúdajúcich hostí silnela vrava, štrngot pohárov, cvengot príborov a ja som nemal čas trápiť sa tým, že ma majiteľ' zas raz sfúkol. Musel som stíhať aj odbiehať k riadom a starostivo ich umývať. Bola to riadna fuška. Dúfal som však, že budem mať aspoň jedno oko a ucho voľné a užijem si napínavý zápas.

Večer jeden z hostí zbral do rúk diaľkový ovládač a nalaďil hlasitosť tak, aby každý poriadne počul. Ďakujem, potichu som zaďakoval viac-menej sám pre seba, zavretý

v malej miestnosti pri hrdzavom umývadle, obklopený horami špinavého riadu. Komentátor čítal zostavy oboch tímov, ktoré sa dnes mali pobiť o krásnu trofej. V tomto prestížnom zápase sa stretli Real Madrid, nastúpení v bielych dresoch, proti Manchestru United, ktorého hráči vybehli na trávnik v tradičných červených dresoch. Kapitáni si podali ruky, vymenili si tímové znaky a hlavný rozhodca im hodil mincu. Real Madrid vyhral a vybral si, že začne na pravej strane. Od umývadla som sa dostal, keď prebiehala dvadsiata minúta zápasu. Všetko som stihol poumývať, pretože po úvodnom hvizde ostal každý v podniku zhypnotizovaný zápasom, nikto nechcel jest a v ruke si držali stále to isté pivo. I keď unavený, bol som rád, že si môžem popri utieraní stolov pozrieť zápas. Všetkých hráčov som poznal. Každý ich pohyb, prihrávka, kľučka i kombinácia sa mi vrývali do pamäti.

Je to neopísateľný pocit, keď sledujete tieto hviezdy. Až máte chut' vstúpiť cez televíznu obrazovku do hry, vybrať si tím a zapojiť sa do zápasu. Utieral som stoly a nohami som podvedome robil náznaky fintičiek, až som sa potkol o stoličku a takmer spadol. Ale aj keby som sa rozčapil na zemi, nikto by si to nevšimol, pretože práve dal Ronaldo krásny gól z priameho kopu! Góóól! Vykríkol som spolu s polovicou podniku. Ronaldu mám rád, ako všetkých kvalitných futbalistov. Oblúbený tím však nemám, a preto vždy držím palce, nech vyhrá ten, kto si to zaslúži, a zápasy si vychutnávam nestranne. Takže by som zakričal gól, aj keby skóroval Rooney.